

EDINOST

Glasi slovenskega političnega društva za Primorsko.

vs. - dnevnik in tisk.

EDINOST zihala 2krat na teden vsako sredo in sabote o poludne. Cena za vsako priložo 7 gl. za poln leta 3 gl. 50 kr., za štiri leta 1 gl. 75 kr. — Sama priloža stane 1 gl. 50 kr za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opraviščevu in vtrankan v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Narodna, reklamacije in inserate prejema Opraviščev, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Velj dopisi se pošiljajo Uradništva »via Torrente« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Postava za zavarovanje delalcev proti nezgodam.

(Dalje.)

§. 11 določuje, kedo je prav za prav podjetnik zavarovanja podvrženih tovarn in podjetij; kot tak se smatra pri novih zidališčih podjetnik, za katerega račun se vzdržuje delo, ako dotični delalci in uradniki spadajo k obrtniji gospodarja, ako pa je zidališče prevzel kak palir ali arhitekt, kakor je v Tstu navada, potem je zadnji odgovoren za zavarovanje.

§. 12 govori o opraviščevu odboru, v katerega bodo tretjino zastopnikov volili podvzetniki, tretjino pa minister notranjih zadev po nasvetu deželnih odborov dotičnih dežel iz mož, katerim so znane gospodarske razmere dotičnih krajev ali dežel. Načelnika in njegovega namestnika voli opraviščev odbor sam. Minister sme opraviščev odbor tudi razpustiti in začasno vodstvo izročiti posebnemu oskrbniku, vendar mora v 4 tednih skrbeti za izvolitev novega opravišnega odbora.

§. 13 določuje, da mora vsaka zavarnica imeti svoja pravila z natančnimi določbami o aktivnej in pasivnej pravici, o volitvi oskrbovalnega odbora, o plačilnih obrokih itd.

V §. 14 pa je rečeno, da se imajo obrtni zavodi, fabrike in podvzvetja po večje ali manjše nevarnosti, ki jo prizadeva dotična obrt, razdeliti v več vrst. Da se vidi, je li v kakem zavodu nevarnost za delalce zmerom enaka ali se je pomnožila, ali morda pomanjšala, treba bo vse fabrike vsakih pet let pregledati in potrebne spremembe uže za šesto leto

učiniti. Prvi pregled smel se bo pa vršiti še pred petim letom.

§. 15. ima določbo, da se iz preostankov osnuje rezervni zaklad, ki sme znašati pa le 10 odstotkov glavnice, ki je potrebna za izplačevanje odškodnin. Razun tega rezervnega zaklada, za kateri se boste obračali dve tretjini preostankov, ima se iz tretje tretjine osnovati še skupen rezervni zaklad, ki bode imel pomagati posameznim zavarovalnicam, ako bi vsled kake neprevidene velike nesreče z svojimi plačili prišle v zadrego, in bi lastni rezervni zaklad ne zadostoval. Vsled te določbe so zavarovalnice mej seboj v vzajemnej zvezi, da druga za drugo dobro stoje, in da preostanki enega okraja koristijo drugemu slabjšemu, ubožnejšemu.

§. 16 določuje, da se imajo za zavarovanje pobirati gotovi, po velikosti letnega zaslužka in nevarnosti dotičnega zavoda določeni zneski.

§. 17 določuje, da 90 odstotkov zavarovalne premije zadene gospodarje, 10 odstotkov pa delalce.

§. 18. Podjetnikov dolžnost je, da po dobah, od ministra notranjih zadev določenih, poročajo zavarovalnici svojega okraja o predmetu podjetja, o številu delalcev k zavarovanju določenih in o letnem zaslužku zadnjih. — V poročilih o novih obrtnijskih zavodih mora biti tudi naznačen dan začetka. Enaka poročila imajo zavarovalnicam pošiljati tudi politične gosposke prve inštančije.

Po prejetju takih naznanil ima vodstvo zavarovalnice določiti, kateri zavod spada v zavarovanje, v kateri razred in po katerem odstotku se mu ima določiti doneske. Proti takej odločbi

se more dotični pritožiti na dež. vlado, in proti odločbi zadnje tudi na ministarstvo.

Proti odlokom zavarovalnice pa se more pritožiti tudi vladni nadzornik.

§. 19. določuje, da je dolžnost podjetnika ali gospodarja, da javi zavarovalnici v 8 dneh vsako spremembo v svojem podjetju.

§. 20. daje vodstvom zavarovalnic pravico, da tudi po odlokih v zmyslu §. 18. in 19. prestavijo kak zavod iz enega zavarovalnega razreda v drug v slučaju, ko bi poizvedeli o kakej spremembi mej tem časom.

§. 21. določuje, da je treba vplačevati zavarovalnino najdalje 14 dni po dobah, v pravih določenih za vplačevanje, in da je treba ob enem predložiti izkaz uže poprej vplačanih zavarovalnin.

§. 22. določuje, da je dolžnost gospodarjev, da izterjajo in v zavarovalnico vplačajo tudi zavarovalnino delalcev, katerim imajo pravico dotične zneske odtegniti na plači, — to pa na podlagi računa, katerega je treba vročiti delalcem.

Ako se delalcu tak račun ne zdi pravičen, more se pritožiti na polit. gosposko.

Ako gospodar pozabi kako tako svoto delalcu zaračunati, more to storiti tudi kesneje, toda po preteku enega meseca ne več.

§. 23. določuje, da zavarovalnice pregledavajo vse račune o zavarovalnini predložene po gospodarjih, v ta namen ima vodstvo zavarovalnice tudi pravico, prepričati se o vsem na licu kraja, in je gospodarjev dolžnost, vse v ta namen potrebne pripomočke predložiti. Ako pak gospodar sam v po-

stavnem obroku ne predloži takih računov, ima vodstvo zavarovalnice pravico, napraviti jih v lastnem področju in naznaniti dotične svote gospodarju, kateri more proti računu pritožiti se v 14 dneh na polit. oblastnijo.

§. 24. daje zavarovalnicam pravico, da obdačijo take gospodarje, ki niso v pravem času predložili računa v zmyslu §. 18 tudi za uže prošle dobe, o katerih je znano, da je dotični izvrševal kako obrtnijo, katere spada v področje zavarovanja.

§. 25. pa določuje, da se bodo zaostali zavarovalni zneski administrativnim potem uradno izterjevali.

(Dalje prih.)

Govor

poslanca g. Nabergerja v državnem zboru dne 17. junija.

Visoka zbornica! Ako se katerej deželi godi škoda z uvedbo varstvenih carin, gotovo to velja o Trstu z njegovo okolico i ne mnogo manj o družih dveh deželah primoske upravne skupine.

Jaz nisem nepogojno protivnik varstvenih carin. So take obrtne stroke, ki se morajo z varstveno carino podpirati zoper premočno zunanjo konkurenco, da se morejo uspešno razvijati; tudi nekatere stroke poljedelstva gotovo potrebujejo varstva zoper zunanjo konkurenco; ali, kakor povsod, tako je tudi tukaj zlata srednja pot edino prava, treba je namreč po moči ozir jemati na različne razmere posameznih dežel i načela varstvene carine ne tako abstraktno izvesti, da ne bi smelo biti nobene izjeme.

Trst kakor trgovinsko mesto in prosta luka gotovo ni načela varstvene carine z veseljem pozdravil, a glede tega, da mesto, ki je državi toliko hvale dolžno, kakor

PODLISTEK.

Spomini na Bož. Raiča.

(K. Glaser)

(Konec.)

Ona kolegialnost z nemškimi profesorji je tedaj tudi nehala; nehajo je mejusobno čitanje Platona, Aristotela in starodavnih spomenikov, nehali so skupni izleti v Kamco, v Hoče, na Slivnico in v Ruše. reklo se je hie Guelff, hie Walbligen. Raič je bil svojim kolegam tudi zaščitnik v kakih privatnih stiskah: po vseh kotih so potem njegovi nasprotniki poiskali svoje groše, da so se osvobodili, da bi mu z jasnim licem stali nasproti in Rein und Glied!

Snehljaje pa je rajnci pripovedoval, da je ta an oni včasih vendar kaj pozabil. Blagi Božidar pa je tudi pozabil na to! Davorinu Trstenjaka, ki je bil uže od narave jako nervosen, začelo je predsedati to ubjanje na gimnaziji; prosil je za župnijo pri sv. Jurju na južni železnici. Raiču in Lipežu pa, če se ne motim, rekli so, naj si ideta kruba drugam iskat. Raiču to ni bilo tešavno, Lipež pa je našel svoje mesto pri bratih Hrvatih.

Leta 1872 sem bil imenovan učiteljem na Ptujski realni gimnaziji in sem tako postal njegov sosed. Od slej sem moral vsake šolske počitnice, če nisem bil na potovanju, vsaj osem dni pri njem preživeti, in ti so bili najsrečnejši dnevi, katere sem v kakej gostoljubni hiši preživel. Tiste, ki niti pokojnika samega niso

po obrazu poznali, niti kraja, kjer je živel, navadno zelo mika kaj natančnega o kraju samem slišati.

Župnja sv. Barbara šteje 3488 duš in je obkoljena po župnijah Zavrče na Štajerskem, Cvetlin na Hrvaškem (prva na vzhodni, druga na južni strani), Leskovec na zahodni in Sv. Margeta na severni strani. Svet je hribovat in ilovnat; morde so polovica zemlje sami vinogradi; tedaj ob dež-vnem vremenu silno težavno daleč na sprehed hoditi. Tako obširna fara bi vsakako morala imeti dva kaplana, zdaj pa mora eden ta posel sam opravljati. Ker je pokojnik kot državni in deželni poslanec moral biti večkrat odsoten, storilo se mu je vsakokrat milo pri srcu, ko se je v pogovoru spominjal svojega kaplana Mešk, ki mu je bil desna roka.

Od Ptuja k sv. Barbari se pride pešice, če se dobro stopi, v treh urah. Pri gradu Borlu (Ankenstein) krene pot čez Dravo in se vije v ozki dolinici 3 četrt ure do farne cerkve, ki stoji na majhnem holmcu. Dolinica se tam nekoliko razširi. Farovž je oddaljen kakih pet minut od cerkve. Tik farovža je pozidana kapelica, če se ne motim, stareja od farne cerkve, kjer duhovni navadno mašujejo, če ni v farni cerkvi maša napovedana. Po neteljah in po praznikih je božje opravilo sveda v farni cerkvi.

Farovž gleda na obširne travnike, ki so ob slabem vremenu dostikrat poplavljeni. Za travniki se dvigajo precej strmi griči, obrasteni z vinsko trto.

Dva vinograda Grušovec in Brezovec je imel blizo farovža; prvi četrt ure, drugi pol ure oddaljen. K prvemu je zahajal rad pred poldnem, k drugemu pa popoldne in sicer rad je tuje popoldne vodil na Bre-

zovec; z obeh je bil lep razgled, posebno pa z Brezovca.

Na Grušovcu je imel v svojem hramu sobo, kjer je bilo naslikano posebno mnogo lepih tičev iz jutrovnih dežel. V tisti sobici sem jaz, navadno predpoldan, v jesenskih počitnicah leta 1884 preložil četiri zadnja dejanja Urvašice. Imel je v kleti majnen sodček posebno dobrega vina, da je mogel goste pozdraviti, če so šli na Grušovec. Jaz sem hodil takoj po zajterku tja. Kakor skrbna mati mi je vtaknil vsakikrat nekaj svinščetine ali kuretine v žep, dal ključ do kleti in rekel: »Če ti bo kaka kitica Kalidasova težave delala pri prevajanju, privošči si kupico dobrega vinca pa bo.« V časih sem se v latini držal njegovega nasveta; potem pa je šlo, kakor da bi rezal.

Posebno rad pa je zahajal sam in sprejal svoje goste ali tuje v Brezovec pol ure daleč od farovža. Domači učitelji so bili za vselej povabljeni, in so se kaj radi posluževali tega vabila. Navadno se je hodilo tja ob petih popoldne, če smo bili samo domači, počakalo se je, kaj da prinese pošta ob četirih popoldne. Posebno v zadnjih časih, ko je bil Raič državni in deželni poslanec, imel je jako obširno korespondenco. Tam na Brezovec se je marsikatera navdušena zdravica napisala. Če si prišel še tolikrat tja, vsakokrat je Božidar izumil kakov titulus napivanju. Včasih, posebno ob lepih večerih, prenesla se je miza iz sobe na trato, in tam se je potem prepevalo ali pa tarokiralo. On je bil posebno dober igravec. Kat tak je uže bil v Mariboru kot gimnazijalni profesor na glasu.

Posebno pa mu je ugajalo, če se je lepo petje razlegalo z Brezovca čez bli-

žnje holmce; takrat je navadno rekel: »Naj le poslušajo moji Haložanje, kako lepe so slovenske pesnice.«

Do si je Raiča veselilo, če so ga pohajali slovenski rodoljubi, vendar se je izredno razvnel, če so odlični slovenski dijaki k njemu dohajali: nedarjenega in marljivega dijaka je imel nad vse rad. Leta 1884 na jesen so prišli nekekega dne trije taki odlični k njemu, dr. Murko, Žitek, sin prof. Žitka v Ljubnem in še eden dijak, čigar ime sem pozabil. Vsi so bili prvaki v treh gimnazijskih razredih v Mariboru, vsi iz Slovenskih Goric. (Mislim, da so tudi vsi gimnazijo na Ptuju pohajali, vsaj prvih dveh, Murka in Žitka se sam dobro spominjam.) Ko je tem trem hotel napiti, so ga kar solze polile in ni mogel ničesar povedati; pogledal jih je milo in z vsakim trčil s kupico.

Sploh pa je bil ponosen na Slovenske Gorice, na to krasno zemljo, kjer se je narodilo toliko odličnjakov, Miklošič, Caf, dva Murka, Trstenjak, Raič in mnogo drugih.

Podpiral je rad mladino in jo vabil v gostoljubno hišo; dr. Lovro Požar je živel pri njem poltretje leto, da je profesorske in doktorske izpite napravil. Dr. Jana Lecijskega, privatnega docenta na Dunaju in sedaj za izvanrednega profesorja za Zagreb predlaganega Poljaka je imel vsled moje prošnje *) leta 1883 dva meseca v svoji gostoljubni hiši. Tudi jaz sem bil vsako jesen, če nisem bil na potovanju, več ali manj časa pri njem.

Pri njem se je tako živel, da je človek mogel družiti utile in dulce. On sam To se tukaj naj radi tega konstatuje, ker mladi gospodje kaj radi pozabijo alito molčijo, da se imajo zato ali za ouo reč slovenskim znanecem zahvaliti. P. s.

Trst, in katero tudi v prihodnje državne skrbi v tolikej meri potrebuje, ni le domoljubna dolžnost, podrediti posamezne interese splošnim državnim interesom, temuč to je tudi pravično. Trst se uže zdaj nahaja v očitni krizi, ki vsled trgovinskih, v zadnjem desetletju zelo prome-njenih razmer, jaz hočem reči, z vedno bolj vsihajajočimi posredovalnimi opravki, dalje in dalje sega.

Trsti, katerim so tržaške razmere do bro znane, vedo prav dobro, da nekaj cvetoča in dobičkonosna tržaška komisijna trgovina od leta do leta bolj pojema, i naravno s to tudi zaslužek stvarjajočega srednjega stanu in delavskega prebivalstva.

Če je pa ta kriza Trstu uže tako slabe čase porodila, kako se razširi še le po skle-nenej odpravi proste luke?

Uže danes je zaslužek tržaškega pre-bivalstva tako pričal in negotov, da se je za Trst najhujšega bati, ako se sedaj majhna obrt v Trstu kmalu krepkeje ne razvije; ker z odpravo proste luke pade pred vsem drugim vrednost nepremakljivi vega posestva, živež se podraži in skoraj gotovo se zaslužek še bolj stisne, in pri teh razmerah skoraj ni mogoče premo-triti, kako se omenjena kriza konča, toliko manj, ker v Trstu še nič ni opazovati one obrtne delavnosti, ki se na priliko na Reki uže dalj časa uspešno pota trebi.

Na vsak način je pri teh žalostnih obrtnih razmerah priporočljivo, da država tržaškemu in družemu prebivalstvu vse primorske dežele ne nalaga pretežkih bre-men, posebno pa, da varstvena carina za gotov živež ne bode preobčutljiva. V tej zadevi se bo visoka vlada morala prizadevati, da združi državne interese s posebnimi interesi posameznih dežel, ker nobeno načelo ni tako nezmotljivo, da ne bido-puščalo v nobenem kraju in času primerne izjeme, in če hočemo v resnici hoditi po zlatej srednji poti, moramo s premislekom v oziir jemati posebne razmere Trsta in vsega Primorja.

Nečem vnovič govoriti o prašanji proste luke in zaupam v tej zadevi očitnemu na-menu visoke vlade, da bo Trst kolikor mogoče varovala. Moj včerajšnji predlog je imel ta namen, da bi se na žito za Primorsko ne nalagala carina, da bi se s tem vsakdanji kruh ne podraževal, ker je vsacemu znano, da se na tržaškem ozemlju prav nič žita ne prideluje; Istra in goriška grofija pridelujeta sicer nekoliko turške, pa prav malo pšenice in rži. Vsega skupaj pridelata Primorsko komaj toliko krušnega zrnja, da se potreba še za en mesec ne pokrije. V Trstu in celo tudi v Gorici je jako obilo delavskega prebivalstva, kate-remu je kruh najpotrebniši živež. Na Pri-morskem imamo razen tega najubožniši kmeti in stan v državi, in posebno v Istri in Furlaniji je ubozemu prebivalstvu Pri-morske beli kruh uže sladčica.

je ustrajno delal, potem pa se rad razve-seli. Mislim pa, da si pri delu ni dovolil včasih dovolj odmora. Leta 1884 na jesen je dobil od državnega poslanca Wurma neko delo o Cirilu in Metodu v českem jeziku in je prevel v kratkem času na slovenski jezik. Prevod mislim da je po-slal družbi Moho jevej, katera pa je imela uže Majerjevo knjigo pripravljeno za tisk. Če se je kakega dela lotil, ga je sku-šal s vso odločnostjo dovršiti.

On je bil prvi, ki je začel matice v slovenskem jeziku spisavati. Radi tega je imel trd boj z dotičnimi oblastmi in je moral globo plačati (mislim 112 gld.)

Ne zaradi kazni, ki jo je plačal, nego vsled trpkega vtiska, ki ga je stavilo tako krivično postopanje, bil je jako nevarno zbolel. Pozneje je o tej borbi rad pripo-vedoval.

Oster boj za pravice teptanega na-roda ga je položil v rani grob. On je bil prerahločuten za parlamentarnega bojev-nika. Zadnjokrat sem ga videl bolnega v Ljubljani, ko smo ga šli obiskat Šuman, Pleteršnik in jaz. Vidno je bil ganjen. Sedel je po konci, nas tolažil, da sune čuti smrtne klice v sebi. Razgovarjali smo se o tem in unem, potem pa se poslovili. Ko sem gledal v njegove oči, inče tako žive in ognjevite, polastila se me je otožna misel, da se morda vidimo zadnjokrat.

Pa slutnja se žalibože obistinila. Dragi Božidar! Sprejemal si me vsa-kokrat, kakor blaga rahločuteča in skrbna mati. Nisem dočkal onega trenutka, da bi Ti bil Malaviko krasno vezano prinesel v prijazen Haloze. Da si je tvoja smrt za ves naš narod neizmerna zguba, to je za me posebej silen udarec.

Have, pia anima!

Temu prebivalstvu delavcev in ubozih kmetov ne sme se tako imenovani vsak-danji kruh podraževati, posebno v teh ža-lostnih časih, ko delavec v Trstu le toliko služi, da je z obitelji vred marsikateri dan le na suhi kruh navezan, in bi zadovoljin bil, ako bi na teden toliko zaslužil, kar gotovi strajkovci za dvednevno delo za-htevajo.

Obžalujem, da je visoka zbornica včeraj moj predlog za carine prosto uvožnjo žita na Primorsko odbila, in tako prekrizala moje prizadevanje, da bi se za Primorsko priskrbel ceni kruh. (Dobro! Dobro! na desnej)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V poslanski zbornici so se 16. t. m. v drugem in tretjem čitanju sprejele zakonske osnove glede vredbe reke Ečave, kredit za kirurško kliniko v Krakavu in po-daljšanje obroka za zgradbo železnice Hrpelje-Trst. Potem se je pričela podrobna razprava carinskega tarifa s paragrafom 2; paragraf 1 se bo razpravljal na konci obravnave. Carina na žito se je sprejela po odobrovih predlogih z dovstavkom carine prostega uvažanja v Dalmacijo i na kvar-nerske otoke. Predlog poslanca Lorenzoni, gledé olajšav za Tirolsko, ni bil sprejet. Gosp. Nabergoj je priporočal carine prosto uvožnjo žita, kolikor ga potrebuje pri-morska dežela, a brez vspeha.

V seji 17. t. m. se je nadaljevala po-drobna razprava o carinskem tarifu. Tarifni postavki sečivje in klavna živina, druge živali in živinski izdelki so se sprejeli brez promembe, zavrgel se je Sleglov predlog, naj se poviša carina na semena, bil je zavržen Türkov predlog, naj se postavi 1 gld. na mleko, ni bil zadosti podpiran. Pri tarifnem postavku »masti« je predlagal Heilsberg 12 gld. carine na sive posebe imenovane masti i na ribjo mast. Poslanec Hausner je predlagal 6 gld. carine na »parafin« (očiščen i neo-čiščen), da se varuje gališkega zemeljskega voska pridelek, s katerim se peča 7000 delavcev, zunanje konkurence. Poslanec Kreuzig je predlagal 8 gld. carine na masti, ako se Heilsbergov predlog ne sprejme. Baron Kalhberg se ustavlja Heilsbergovemu in Kreuzigovemu predlogu, ker visoka ca-rina na masti škoduje poljedelstvu. Stein-vender podpira Heilsbergov predlog. Pri glasovanju se sprejmejo odsekovi predlogi z Hausnerjevim predlogom. Predloga Heilsberga in Kreuziga sta se izročila odseka, da naglo o njih poročil. Tarifni postavki »olja, pijače in jestvine« so se sprejeli brez promembe. Pri tarifnem pos-tavku »lesa« predlaga Türk na lesne izdelke žagani les, ki je po predlogi carine prost, 50 kr. carine. Tausche, Kreuzig in Slegl so ta predlog podpirali; poslanec Exner pa se je izjavil za carinsko prostost. Pos-lanec Menger pa je priporočal carino na les in predlagal resolucijo, naj vlada po dogovoru z Ogersko uvede lesno carino, kakor je na Nemškem. Tarifni postavek »lesa« se potem sprejme brez promembe, kakor tudi odsekova resolucija, po kateri se vladi nalaga, naj skrbi za to, da se v olajšavo mejnega prometa v Nemcijo ta-mošnja carina na les v mejnih okrajih primerno vredí — V večernej seji je pos-lanec Menger vnovič interpeliral zaradi ljubljanskih izgredov. Poslanec Meznik je poročil, da je carinski odsek današnja predloga Heilsberga in Kreuziga soglasno zavrgel; zbornica je enako storila ter po-tem sprejela tarifne postavke »rudnine barvila in gumija« brez razprave. Na zadnje se je začela razprava o carini na pe-trolje. Zoper tarifse je vpisalo 24 govornikov, zanj pa 3. Poslanec Meznik je pri-poročal dva gld. carine, poslanec Suess pa poseben svoj predlog, na kar se je seja zaključila.

V seji 18. t. m. je ministerski načel-nik na Mengerjevo interpelacijo glede iz-gredov v Ljubljani pojasnil neresnične Mengerjeve izjave ter rekel, da je deželni načelnik vse storil, kar je bilo treba za varstvo reda in miru in da je ljubljanski mestni svet popolnoma dostojno postopal mej izgredi. Minister tedaj ne more umeti,

da bi ljubljanski mestni svet z svojim postopanjem delal nevarnost miru in redu; on dvomi, da je Nemce res razžalilo pou-lično razgrajanje nekaterih šolskih in ro-kodelskih učencev in potepačev. Menger je potem predlagal, naj se o tem odgo-voru prične razprava, a njegov predlog je bil zavržen in začela se je nadaljevati razprava o carini na petrolje. Govoril je najprej Leon, za njim Grocholski, ki je predlagal, naj se carina na ameriansko petrolje zviša od 2 gld. 10 kr. na 2 gld. 40 kr. Steinvender je priporočal, če se Süssov predlog zavže, naj se Ogrom da to nadomestilo, da se carina mej Avstrijo in Ogersko enako razdeli. Dalje sta go-vorila Chamiec in Lienbacher, poslednji za Suessov predlog, in ako se ta ne sprej-me, za vladin predlog. Poslanec Burgstal-ler je predlagal resolucijo za znižanje ca-rine za 50 kr. pri uvožnji neočiščenega petrolja in za olajšave čistilnicam. Vladni zastopnik oddelni svetovalec Baumgartner je pobijal predlog manjšine, finančni mi-nister pa je pojasnoval vladino stališče, zavračal Plenerjeve napade in pobijal Suessov predlog ter rekel, če zbornica želi, da se carinski tarif naglo določi, naj sprejme vladino predlogo; če pa zbornica sprejme odsekov predlog, utegne se zgo-diti, da se h konečnemu sklepu dojde še le jeseni. Na to sta bila za glavna govornika izvoljena Abrahamowicz in Herbst. — V večernej seji je bil pri glasovanju po imenih zavržen Suessov predlog z 160 glasovi proti 154, potem predlog manjšine z 163 glasovi proti 144 in Steinvenderjev predlog z veliko večino, sprejet pa je bil predlog večine z dostavkom Grocholskega in Burgstallerjevo resolucijo. Ta sklep je obvaroval ministerstvo odstopa in državni zbor razpusta.

V seji 19. t. m. je poslanska zbornica brez promembe sprejela tarifne postavke: pavola, predivo, volna, svila, obleka, šče-tarska roba, papir, kavčuk, pepelnica, usnje, krznina, lesovina, steklo, kamenina in lončarina.

V seji 21. t. m. je bil sprejet zakon zastran državnih predplačil za mesto Stryj potem se je nadaljevala podrobna razprava o carinskem tarifu. V večernej seji se je razprava dovršila v drugem čitanju in so se sprejeli vsi postavki po vladinih pred-logih.

Zakon o črnej vojski je cesar potrdil.

Trgovinsko ministerstvo je vsled ne-varnosti, da se zatrosi kolera v Avstrijo, ukazalo, da se italijanski zabavni vlaki ne smejo več puščati čez mejo.

Naučno ministerstvo je z ukazom od 12. t. m. šolnino na državnih srednjih šolah tako le ustanovilo: Oč začetka šol-skega leta 1886-87 počenši bo znašala po-luletna šolnina na Dunaji 25 gld., v kra-jih (zunaj Dunaja), ki imajo nad 25.000 prebivalcev, 20 gld., in v vseh drugih kra-jih 15 gld. Za plačevanje šolnine, ki se ima plačevati v prvih šestih tednih vsa-cega poluletja, uvedo se šolninske marke. Ob enem je minister izdal tudi natančne določbe v oprostivni šolnine.

Kongres o brodarstvu po zaprtih vodah je prestolnik Rudolf 15. t. m. na Dunaji odprl v pričo diplomatskih zastopnikov, občinskih in prometnih naprav poslancev. Na nagovor načelnika Russa je prestolnik odgovoril, da je treba prav zdaj, ko je v vseh kulturnih državah gospodarstvo v zadregah, iskati vseh mogočih zveznih poti, da se gospodarstvu pomore. Kon-gresove težnje imajo posebno vrednost za našo domovino, ker ima tako gosto vodno mrežo. Sklenol je govor s željo za naj-boljši vseh in za to, da bo drugi kon-gres mogel uže kazati na obširne na-predke.

19. t. m. je na predlog ruskega poslanca Silenka sklenol kongres, ustanoviti stal-nen urad, da presodi predloge za prvi pri-hodnji kongres, ki bo leta 1888 v Fran-kobrodu na Meni. Potem je načelnik zbo-rovanje zaključil s zahvalo pokrovitelju prestolniku Rudolfu in vsem udeležencem.

Na Reki so mizarji delo opustili; oni zahtevajo, naj se skrčijo ure dela; pričakuje se, da gospodarji odjenjajo.

V ogerskejši poslanski zbornici je 21. t. m. ministerski načelnik izjavil, da se čolni tarif v tem zasedanju ne bode mogel rešiti, ker je avstrijski državni zbor sprejel

več promemb, zaradi katerih bo treba oger-skejši vladi z avstrijsko v daljše pogovore stopiti. Zborovanje se zaključil v soboto, če ne še prej in poslanci se skličejo zopet 18. septembra.

Vnanje dežele.

Černogorski knez je 19. t. m. odpotoval iz Črnogore v Kotor in se tu vkrcal na parnik, ki je odplul proti Reki.

Bolgarsko sobranje je knez 15. t. m. odprl. Z veseljem je pozdravil prvo skupno narodno sobranje ter v daljšem navdu-šenem govoru proslavljajal zmage in na-glašal, da je bil sovražnik primoran, iskati si mogočih zaveznikov, da se otme go-tove pogube. Knez je konstatiral izvršeno združitev. Izid vojne je odprl upanje na sijajno bodočnost, ali oslabil je finančna sredstva in naložil nova bremena i nove potrebe, v kateri namen se podade po-trebne zakonske osnove. Knez je bil burno pozdravljen. Mej predlogi, katere je knez napovedal, nahaja se več železniških zgradbi — 16. t. m. je zbornica izvolila odsek za pretres volitev. Nastala pa je ministerska kriza, katero pa hočejo poslanci s tem po-ravnati, da spravijo nasprotujoče si stranke. Ako se to ne posreči, potem je mogoče, da pridejo na krmilo Zankovi pristaši. — Vlada misli sobranju predložiti zakonsko osnovo, naj se vzame 100 mili-jonov frankov na posodo, da se zgradijo potrebne železnice.

Bavarska poslanska zbornica se je 17. t. m. odprla. Načelnik Orv se je gorko in ganljivo spominal rajncega kralja. Potem je minister Lutz prečital patent o prestol-nem nastopstvu in preglada, naj se izvoli poseben odsek, da predlaga vladine spise Zbornica je potem 28 udcv izvolila v do-tični odsek.

V Belgiji delavci še vedno hudo preté, 14. t. m. so imeli v Bruselju socialističn kongres, h kateremu je prišlo 420 poslan-cev. V tajnej seji je bilo skleneno, da se bodo zdaj še zakonita sredstva rabila. Potem pa so se v javnej seji storili ti le sklepi: ustanovitev republikanskih društvi razglasitev manifesta ljudstvu, poslatev plačanih agitatorjev v delavska središča, vredba splošne odpovedi dela in naprava velike socialistične pojave dne 15. av-gusta, belgiškega narodnega praznika. — Delavci so v nekaterih krajih zopet začeli delo opuščati; v Monsu se je delu odpo-vedalo 2500 ogljarjev, enako se je zgodilo tudi v Quaregnonu in drugih krajih, nad 6000 delavcev uže zopet dela nemire, baš se je najhujšega. — Po zadnjih poročilih so se delavci zopet poprijeli dela.

Grška poslanska zbornica je 19. t. m. sprejela zakonsko osnovo, da se ima izro-čiti vladarstvo Trikupisovemu ministerstvu za dobo, ko se hode bavil kralj v zunan-jih deželah. Potem pa se je zborovanje odložilo do 5. novembra.

V francoskem senatu dne 19. t. m. pre-čitano odsekovo poročilo predlaga, naj se osnova glede izgnanja princev ne sprejme, ker izgnanje ni v soglasju z svobodo, ker ne ugaja dobrim razmeram s zunanjimi državami in ker sploh spada v pravice pravosodne oblasti.

V Curigu na Švicarskem so delavci opustili delo in ker so 16. t. m. dva klu-čarja zaprli, napravili so pohajkovalci ra-buko pred glavno stražo, policijo so ka-menali, ta pa je na množico streljala, ran-ila dva dečka in usmrtila enega mizarja. Potem je policija z nasajenimi bajoneti množico razkropila.

Gladstone je 15. izdal manifest volli-cem; v njem pravi, da je kraljica parla-ment zapustila, da doseže določbo dežele o prašanji, ki je uže polu stoletja na dnevem redu ter je jako ozbiljno. Zveza, katero hoče on promeniti, papirnata je zveza, katera se je desegla z silo in prevaro, ka-tere pa irsko ljudstvo nikoli ni potrdilo. Irska ne zahteva odprave zveze, ampak svoj parlament, kateri pa bi državne celote ne trgali. Njegova politika ima namen, utrditi državno celoto, pomnožiti državno moč, odpraviti irske prepire in pridobiti držav-nemu parlamentu zgubljeno dostojanstvo.

V Sudanu se Angležem zelo slabo godi. Vojaki v Asvanu in drugih krajih strašno bolehalo in mró vsled mrzlice in kaplje, za katero jih je zadnje dni 180

Dalje v prilogi.

umrlo; 700 bolnih vojakov p'epeljo v Kabiro.

V Anamu so začeli zopet kristijane moriti. V Tanhodu sta bila en francoski kapitan in en lajtenant z strupenimi puščicami ustreljena.

DOPISI.

Sv. Ivan, 17. junija 1886. (Izv. dop.) Predzadnja nedeljo v maju se je vršilo v svetolovanskem šolskem vrtu predavanje o peronospori, napovedano je bilo, da se ima začeti ob 10. uri zjutraj, najbrže zato, da ne bi preveč okoličanov prišlo gospodi na pot, kajti okoličani, osobito kmetje, ne zanemarijo cerkvenega opravila, pri vsem tem se je nabralo obilo okoličanov in tudi gospode. Bila jih je množina; tukajšna Società agraria in tudi Piranško enako društvo je bilo zastopano. Ob 10. uri po kratkem predgovoru povabi stari oče De Rin g. prof., naj začne predavanje. G. profesor začne razlagati v visoke italijanske in; da je peronospora »un fungo parasita«, da ga je treba brizgati »col latte di calce« in »colla calce caustica« itd. Kolikor je bilo gospode, razumela je in uže poprej znala, kaj ima g. profesor predavati; saj so bili sami »ti svojci«, in neavno je prinesel list »Adria« članek za poduk o peronospori. Komu je bil toraj namenjen ta poduk? Gospoda je podučena iz časnikov, ni jej ga treba; za okoličana pa je bil poduk v tej visoke laščini turška prigoda. Ali ne veste, kako je teško kmeta prepričati o novih iznajdbah, ako mu vsega ne pokažete razumljivo in praktično, rekel bi, kakor otroku, s prstom. Dokaz vam bodi to, da po tridesetletnej skušnjaji se še veliko trmoglavih kmetov nahaja, ki še danes ne verujejo, da žvepljine grozijo koristi.

Ko se je v šoli predavanje končalo, šli smo na vrt brizgalnice poskušati, kajti bilo je vsakovrstnih strojev pred šolskim poslopjem, kakor tudi na trgu. Ko so pa gospoda na vrtu pri teh eksperimentih razsojevali dobroto teh strojev, pridružim se jim tudi jaz, in ponižno vprašim neka razjasnila, ali nek gospod me pobliška od nog do glave in ko vidi, da nemam fraka in pinje, še odgovora mi ne da, kakor da ne bi bil tudi jaz Adamov sin.

Ko je pred par leti g. prof. Baldini predaval o slikseri, akoprem v laščini, razlagal nam je tako pripriprosto in po domače, da ga je marsikateri kmet lahko umel, in na vsako prašanje nam dajal pojasnila in prav takega poduka je treja kmetu, ali v domačem njemu razumljivem jeziku.

Slavna gospoda »agrarnega« društva! kadar zopet napoveste predavanje v zvelečavnej visoko učenej laščini, povabite piranško gospode na veliki trg pred »fontano«, tam je košata figa, nad figo pa veliko mreša, kater hoste lahko delali eksperimente z svojimi brizgalnicami, okoli ce pa ne plašite s peronosporo, saj je še niste nikdar v okolici zasledili, vladin denar pa, ki ga za podporo dobivate, na boljše način porabite, kmetu v korist.

Iz Proseka 18. junija. (Izv. dop.) Kakor navadno vsako leto prvo nedeljo po sv. telesu, bode tudi v nedeljo 27. t. m. pri nas procesija. Da pa ni naša procesija ena najzadnjih, to je že marsikdo potrdil. In kako ne bi bilo lepo ta dan, ko obhajamo največji kristijanski praznik, ta dan ko pomore »skoraj vsak« po svoji moči k odličju in oplešanju te pobožne slovesnosti? Skoraj vsak, pavim! Bi li ne bilo bolj prav, ko bi rekel naravnost: »vsak?« Rekel bi ko mi bi bilo mogoče; pa kar ni, to ni. Nahaja se neklo mej našimi vaščani, ki bi znal za silo groše šteti, a na binkoštni pondeljek, ko so starešine brali denar, da bi se pripravila godba za procesijo, ni imel revč-k starega krajarja, da bi ga za njimi zaludal. In prav ta gotovinekdo je mislil postati »kaj več« človek od vseh ljubljn, od vseh spoštovan.

Ko naj spoštuje neki takega človeka, ki nema za tako stvar, za tako sv. pobožnost niti malega šeniga, svoj tem ko ve vsakdo, da ta gospod ni brez cvenka. Naši čitalnici skoraj zapojemo: »requiescat in pace.« Vsahe po devetletnem obstanku.

Va. hnoia ni v bujših časih, poginola ni v prejšnjih krvavejih letih. Zdaj pa, ko napredujemo po vsem hvalevredno, z laj jej preti kosa neusmiljene smrti — poguba!

Velik udarec bode nam Prosečanom, ki smo se že nekterikrat pokazali na javnem odru. In od kod prihaja to? Kdo nam pouzročuje ta udarec, ta — da rečem z strahom — ta propad naše čitalnice! Udov je žalibog malo. Pa tudi to malo bi zadostovalo, tudi ta mala kopica bi mogla vzdrževati jo in obraniti pred pretečo pogubo. Pa nekateri se menda bojijo kolere, te družbam (družtvam) in shodom tako sovražne bolezni, drugi so zopet »troppo nobile« in si štejejo v nečast, da bi se toliko ponižali ter pomagali ubogemu narodu in se družili z »neomikamim kmetom,«mej temu ko vendar prav žulje za-

robijena; kmeta radi mej prsti mencajo, in zopet drugi so, ko ve lo hste na drevi ki ga najmanjši piš za seboj p'bere.

Gospodje, možje! Otreatimo svoje revne, mrzle, možu nepristojne šibkosti. Povzdignimo zopet z naudnejšem prapor slovanški; naj vibra v čast in slavo narodu. Ne bodimo mi najzadnji mej našimi brati. Ne pustimo, da bi nas zasmehovali bližnji in daljni, prijatelji in sovražniki. Tedaj možje, združimo se zopet in dobro pomislimo, da z neslogo ne pridemo daleč, kajti: le sloga jači, a nesloga tlači!

Skope, 16. junija 1886. Veselilo me je čitati v cenjenej Edinosti dopis in sicer v 45. št. iz Skopga; g. dopisnik je marsikaj v enem dopisu opomnil, marsikaj pohvalil, pohvalil voitelje ljudstva, pohvalil ljudstvo! Pohvalil je sosesko, kako se namreč ona briga za popravljnje domačih cest, ter jo stavlil v izgleb marsikateraj druge občini. Klicaj je tudi Tržičane, naj pridejo, da vidijo naše ceste, a da tudi pokušijo božjo kapljico, katero je mati trta rodila.

Seme je padlo na rolovitna tla! V četrtek dne 10. junija t. l. je dobil g. Jož Gec gostilničar v Skopem naznanilo iz Trsta, naj hitogovori v nedeljo t. j. 13. junija pripraviti obed za 30—35 oseb. Gostilničar pripravi potrebno — na željo gospolov — pod imim nebom. Prostor dičile in krasile so le slovenske trobojnice.

Dne 13. junija precej po 4 uri popoldne pridržajo štiri kočje odličnih gospodov, na čelu jim g. J. Stampfel — najemnik tukajšnih lovov — in g. Hussek. Društvo — ako ga smem imenovati — bilo je različnih narodnosti, mej njim mnogo Slovanov, kateri so se tudi pri obedu v materinem jeziku pogovarjali. Društvo je imelo svojo godbo, katera je tudi mej obslom kaj izvrstno igrala društvo je pokazalo, da ima glasbeno orodje popolnoma v lasti).

Mej obedom se napoti društvo z glasbenim orodjem k čestitemu g. A. K. duhovnu (bil je namreč njegov godovni dan). Gospoda Š. in H. voščita v imenu društva čestitemu A. K. na kar se jim on toplo zahvali, pa tudi par steklenic dobrega prinese ne pozabi!

Potem se napoti gospoda po popravljeni cesti (po dopisu v 45 št. ravn) v Krajinovs h g. Antonu Zlobec-u. Anton Zlobec je mož, kateremu smemo prištevati vse lastnosti naših pradedov, starih Slovanov. On sprejme preprižano gospodo brž napravi prostor na dvorišču, a jedi zopet in izvrstnega »terana« se ne manjka; izvrstnega, pravim, kar spričuje tudi to, da je dobil pri zadnji deželnej razstavi v Gorici srebrno svetinjo. Tržaškim gostom ostane Antonov dan pri njem v vednem spominu.

Društvo je darovalo tudi precej denarja za občinske uboge, za kar se jim tudi g. župan v imenu občine toplo zahvaljuje; a tudi cerkve sv. Mhuela niso pozabili!

Zelim pa, da bi nas slavna gospoda sedaj pogostoma obiskovala, ter kličem jej na svdenjel Z.

Zagrad, 17. junija 1886. Mnogo se čita in piše za pomoč kmetu in sicer se upirajo na kljukce, na časopise, in na deželo, naj pomaga — ali zaman, dejanske pomoči vendar ni; dragi čitatelj, pomisli, koliko zasluga ubožnejšemu ljudstvu splava v druge dežele. Tudi jaz mislim, da potem, ko se je uže toliko pisarilo o bolnišničnih troških, na katerih ubogi kmet najbolj trpi, da bi se morala dotična postava predugradi in sicer na 9. dne obrtniških delalcev pod odgovornostjo prvo gospodarja in drugič obč. predstojništva.

Pomisliti je, koliko bi se nabralo z malo svoto 1^l; gotovo toliko, da se troški pokrijjo, kar bi vsak delavec radovoljno plačal. — Dalje zdravniki v javnih bolnicah, kakor tudi županstva morali bi bolj paziti, ali osoba mora ostati v bolnici, ali lahko doma na deželi prebiva, zlasti ženski spol, o čemer sem očitno se prepričal, in videl, da se nahajajo mej bolnimi tudi take, ki se redé v bolnicah, denar služijo z raznimi opravki ubogim občinom pa ogromne troše napravljajo; je lito poštenost? — Iz tega se vidi, da manjka potrebne pazljivosti.

Poglejmo tudi, koliko je privandranih Lihov, kateri sviloprejsko seme, bodisi dobro ali slabo, za prve vrste po deželi hvalijo, tako, kakor žit svoje blago, da se le odda; plačilo p'obečajo le na srednji kup prodaje v Gorici, oni pravijo, da hoče kupovali v Tržiči ali Graubiški, ali Korminu, kedo ho pa tedaj kup delal v Gorici, če nobenega kupca tam ni? — Kaj sem rekel, da ni v Gorici kupcev? varam se!

Poglejmo tedaj, kaj se v Gorici kupi i kaj prodaja, kedo kupuje i kedo prodaje, i vilitmo, odkod prihaja kup (meta) ustanovljen. Tam vidiš le tiste ženice, ki hodijo na dražbene dneve v zastavnico (Monte di pietà) neresenega blaga kupovati, one sviloprejske kokone kupujejo i potem vsak dan v Tržič ali Kormin odajajo, i tako si žepa polnijo s porazumom pojetoikov. — Koliko se v Gorici prota v prameri prej omenjenih krajev? niti deseti del ne, tam se vidi falopa ali oi-

meške, kak kilo, katerega kaka mali postransko proda, le redko kak gospodar donese ves svoj pridelek — i tako splava up ubogemu kmetu; da bi vsaj pravo seme bilo, ali žalibog, večinoma je pacerija, tukaj bi se lahko ubogemu kmetu na pomoč prihtelo. Dežela ne bi smela pripuščati vsake vrste semena okoli dražbiti, ampak le pregledano in privoljeno seme, — pa bi tudi trebalo kmeta dobro podučiti i preskrbeti, da se vsi kokoni na deželnej vagi prodajajo, — zato pa bi se moralo več deželnih vag pripraviti, da se oivruo goljušije.

Na kmetih se večkrat pripeti, da umre oče maloletnim otrokom, pusti jim dobro posestvo, premakljivega in nepremakljivega premoženja, ženi izroči posestvo, varuna maloletnim otrokom pa ne oloči. — Ker postava to zahteva, mora si vdova varuna zbrati, a te si pri takih slučajih izvolijo pogostoma pozneje lastne možé, in ko se taka vdova v drugo poročé, opeša maloletnih otrok premoženje tako, da v dobi polnoletnosti dobé na roko golo i zadolženo premoženje — matere v drugo poročeno pa veliko odnesejo, — kar ne bi smelo biti, ampak župinstva, kakor tudi slavne c. k. okr. sodnje bi morale na to dobro paziti i takih varuhov ne pripuščati pri ženskih v drugo poročeni, kar, mislim, da tudi postava ne pripušča, — tedaj manjka pozornosti i strogega postopanja.

Hirska Bistrica 21. junija. Umrli je zidnji m-sec ta čestitljivi starček po imenu Andreja Renko, ki zasluži, da se v Edinosti omeni.

Bil je rajni zares poštenjak, da malo takih. Iz njegovih ust nisi slilš nikdar laži, niti kletvice; še manj pa pohujšljive besede. Njegova dana beseda je bila kakor pizana pogodba. Za ves svet bi si ne bil kaj ptujega po krivici prilastil. Zlobnost človeška je bila kriva, da ni umrl na svojem domu, ampak bil je pregnan. Vender ga nisi nikdar slilšal, da bi se hudil nad svojimi preganjanci. Zato zasluži, da mu otroci njegovi napravijo spominek s tem le napisom:

Dragi oče! zgleđ poštenja,
Zleđ krščanskega življenja
Ti kot tak, zares si bil.
Tako si tudi nas učil.
Zato pa tud' odhod
Tvoj je bil od tod,
Mislim gotovo srečen,
Sad rešenja ti bo večin.

Fr.

Na Dunaji, 13. junija 1886. (Izv. dop.) 5. dne t. m. je slavila dunajska »Slovenija« dvajsetletnico književnega delovanja svojega častnega člana, g. prof. Josipa Stritarja. Vseh te slavnosti je bil nepričakovano sijajn. Najodličnejši gosposije pravijo, da uže več let na Dunaji ni bilo take slovenske slavnosti in to v dveh ozirih. Program, dobro sestavljen, izvršil se je kaj eksaktno, posameznim točkam so morali dotični pevci, oziroma igralci prideti še d'uge; ploskanju in izrivanju ni bilo konca. Prišlo pa je tudi toliko odlične gospode, kolikor je še nikdar nismo v »Sloveniji« videli. Prišlo je deset českih poslancev, mej njimi vodji dr. Rieger in dr. Trojan, katera sta bila pri vstopu in pri pozdravu predsednikovem posebno burno pozdravljena, prišlo je šest poljskih, eden ruski, eden hrvaški in 8 slovenskih poslancev, mej slednj mi celo knez Windischgrätz. Prisotni so bili nadalje izmej Čehov dvorni svetnik German, deželni šolski nadzornik Weber, direktor Kalandra; slovenska naselbina je bila skoro do zanjega navzoča. Oprostili so se grof Coronini, rektor Zbismau in še nekoliko drugih gospodov.

Kakor sem uže omenil, izvršil se je program kaj eksaktno. Mej posamezniki naj omenjam g. drda. Danila Majarona, ki je uže znan kot dober govornik; on je častno izvilš slavnostni govor, nadalje gospica Bogomila Šumanove, ki je igrala na klavirji, solistov tenorista Mičocha in baritonista Florša, g. c. kr. opernega pevca L. Weigleina, posebno pa g. Jana Jirčka, ki je tako spretno vodil petje. Pred zanjjo točko ostal je slavjenec ter nam bral pesen, katero je zložil nalašč za ta večer. Žel je burno, zaslužno pohvalo, posebno pa nas je razveselilo, ko je dal več sto iztiskov, da se razdele po dvoran. Prejno se je prešlo k zabavi, prebral je g. predsednik »Slovenije« dr. M. Murko došla telegrame, bilo jih je do 80.

Pri zabavi so ostali skoro vsi gostje. Najprej je napil dr. Murko v kratkih besedah slavjencu, potem stud. inz. Rosina gg. državnim poslancem. V imenu teh odgovarjala sta Poljaka grof Dzieduszycki in vitez Sawczyanski, Rus Ochrimowicz, Čeh prof. dr. Kalzi, Slovenec prof. Šuklje, ki je posebno povdarjal vpliv, kateri je imel Stritar še kot dijak na svoje sošolce. G. dr. Pukl napival je sodelalcem. V kavarni, kamor smo se potem napotili, govoril je še grof Dzieduszycki gg. Pukl in Murko.

Vredno se mi zdi, da omenjam tu misli, ki se je na tej slavnosti sprožila, namreč, da bi se dunajski Slovenci vsak mesec enkrat redno shajali. Upajmo, da ne ostane samo misel!

Domače in razne vesti.

Zadoja številka Edinosti je bila zaplenjena zaradi članka »Tolerantnost«. — Da naročnike nekoliko odškodujemo, dodali smo denšnjem listu pol pole priloge.

Gospod Albert pl. Conti-Cedassanare, c. k. okrajni komisar in načelnikštveni tajnik c. k. deželnega namestništva, imenovan je bil za stalnega namestništvnega tajnika i na svojo prošnjo premeščen k c. k. okrajnemu glavarstvu v Gorico, kder uže 1. julija začne vradovati. — Mi čestitamo Gorčanom, da dobé tako marjivega, značajnega in vlijudnega uradnika, moža, ki se je z svojimi lepimi lastnostmi pridobil v Trstu vsa srca.

Dr. Alojzij Gregorič odvetnik in predsednik čitalnice v Ptujem, prvobititelj za narodne pravice štajarskih Slovencev, umrl je te dni po dolgej bolezni. Slava njegovemu spominu!

Gospa Marija Jereb rojena Kenda, soproga c. k. tel. oficijala, g. Gregorja Jereba, umrla je v petek po dolgej bolezni v najlepši starosti. — V rodoljubju je rajna tekmovala s svojim pogodom, ki je znan tudi v pisateljskih krogih slovenskih. Rajna je bila mej prvimi in najboljšimi igralkami v rojanskej čitalnici, torej velezaslužna za našo stvar v Trstu. Lohka jej zemlja! Pogreb je bil v nedeljo, udeležilo se ga je gotovo do 800 oseb, večinoma slovenske inteligencije Tržaške, uradnikov, trgovcov itd.

Pevski zbor del. podp. društva, katerega jako marljiv knjižničar je soprog ranjce, je prelopo pel pred stanovanjem, ko so rakev vzdignoli in dvakrat v cerkvi sv. Antona; nekateri rodoljubi položili so na rakev lep venec z trobojnimi trakovi, z napisom: »Slovenske Talije pospeševalka in bilo je še več drugih prav krasnih vencev. Pogreb je kazal, kako znajo biti hvaležni Slovenci svojim delalcem na polju narodne blagosti.

Imenovanja. Poštni asistenti Jak. Hočvar, Al Vavpotič, Gr. Jereb in M. pl. Bombardi so bili imenovani za oficijale pri brzojavnem odelku v Trstu in poštna asistenta G. Anderlich in J. Zaletev za poštno oficijale pri poštnem odelku v Trstu. — Viktor Hornischek, sodni pristav pri trgovinskem in pomorskem sodišču v Trstu, bil je imenovan okrajnim sodnikom v Cervinjanu.

Ivan Nabergoj v drž. zboru. Naš vrli poslanec, g. Ivan Nabergoj je v seji drž. zbora 16. junija stavil predlog, da bi se za Primorske dežle dovolila vsako leto neka množna žita (koruze, pšenice, rži) prosta vsake carine, kakor to velja uže za Dalmacijo.

Znano je namreč, da Primorske dežele prav tako malo žita pridelujejo, kakor Dalmacija in da torej naše dežele uvažajo vse polno inostranskega žita za svojo silno potrebo. — Po običaju žita bode moral delalec kruh kupovati draže in vendar je kruh prva potreba za ubožca. — Za ubožca se je torej potegnil Nabergoj, in njegov predlog je bil v zbornici tudi zdatno podpiran; pri glasovanju pa je padel za le 16 glasov, in čujte kako? Dalmatinski in nekateri slovenski poslanci so proti glasovali. — No, tem še ni taka zamera ker na Kranjskem imajo v tem obziru različne interese od Primorskega. Ali čuditi se je temu, da drugi trije tržaški poslanci niso prišli v zbornico, ko se je glasovalo za tako važno stvar glede na korist ubožega Tržaškega ljudstva — za vsakdanji kruh! — No, kde so bili pl. g. banski lord? So morda spletke delali proti kateremu Slovencu, ki se drzne imenovati jih pri pravem imenu? Dakle, ako Nabergoj kaj dobrega za Trst predlaga, ne more veljati zato, ker je on predlagal. — Che piccola gente! Bože pomiluj! V petek je gosp. Nabergoj zopet govoril za korist Trsta daljši govor, katerega priobčimo na d'ugem mestu. V soboto j' bilo glasovanje o carini na petrolje. Desnica je zmagala za le 6 glasov, ker je 17 Poljakov, potem Llenbacher, Gödel proti desnici glasovalo ter so bili 3 Dalmatinci odsotni. Odločno proti je ta pot glasoval tudi Coroninijev klub, razun Sohorijs in Vučetiča, o katerem zapazujemo uže več časa, bolj pametno, Trstu koristnejše postopanje. V Coroninijevem klubu se je pa ta pot računilo, da pade desnica in z njo vlada, in banski lord si je uže mancal roké, češ, da zdaj postane najmanj trgovinski minister, der Herr Burgthalbesitzer ist aber wieder einmal abgeblitzt. Mi smo uže dostikrat rekli, da nekateri gospodje na Dunaji igrajo prav žalostno vlogo.

Spomenico o šolstvu v deželah slovenskih in o v tem oziru potrebnih premembah ali novih naredbah so te dni sestavili slovenski državni poslanci ter jo v posebni deputaciji izočiili naučnemu ministru Gautschu in jo priporočili tudi ministerskemu predsedniku grofu Taffeju.

V seji tržaškega mestnega zbora dne 17. t. m. je bila na dnevnem redu točka, zastran zboljšanja zdravja v starem mestu. Predčital se je dotični predlog, po katerem se priporoča, naj se brez večjih težav napravi trg, ki bi posebno koristen bil, naj ukaže mestni svet vsem načelnikom i njih namestnikom raznih

zadevajobih mestnih komisij, da se pod županovim načelništvom ustanove v mešano komisijo, katere naloga bo, v zvezo stopiti z vsemi onimi korporacijami in zasebniki, ki so pri tej stvari posredno ali neposredno udeleženi, ali, če se bo zdelo potrebno, zastopnika določiti. Po dovršenih posvetovanjih in potrditvi občinskega sveta naj se naprosi vlada, da dovoli pravice razvlastitve zadevajajočega okoliša. Ta predlog je bil soglasno sprejet. — Dneve točke dnevnega reda nemajo nobene posebne važnosti.

Tržaško mestno starešinstvo priznava, da Gorica ni italijanska. To se bo na prvi pogled stoter vsemu čudno zdelo, ker Gorica ne stoji tam za juljskimi planinami, in vendar je tako, kakor pričeta ta le dogodba. C. k. deželno nameštništvo je mestnemu magistratu naznanilo, da se na c. k. ženskem učiteljski v Gorici preskušnje lahko tudi v italijanskem jeziku opravljajo. Mestno starešinstvo je to naznanilo v seji 4. t. m. v znanje vzele, a v istej seji nekeje kandidatini dovolilo 80 gl. potovine, da pojde v Trident na preskušnjo. Gorica tedaj ne more biti italijanska, ker ako bi bila, poslalo bi bilo mestno starešinstvo kandidatinjo v Gorico, ne pa v Trident, s čemer bi ustreglo bilo tudi davkoplačevalcem.

Tržaška trgovinska zbornica je v seji 17. t. m. razpravljala spomenico o zadevah odprave tržaške svobodne luke. Sprejela se je tako kakor jo je sprejel mestni zastop, če tudi so nekateri udeleženi naglašali, da promembe, katere je sklenil mestni svet, niso ugodne.

25 letnica slovenske čitalnice v Trstu. Ta slavnost obeča biti res tepla in se je nadejati deputacij iz raznih krajev, ker vanjo se je mnogo družtev in mnogo odličnih oseb, mej temi tudi vse one gospode, ki so ustanovili čitalnico, pa so s potem v druge kraje preselili. — Posledno zaslužni je bil za ustanovljenje čitalnice gosp. Franc Kavčič, zdaj posestnik v Šembidu nad Vipavo, njemu so pomagali razni gospodje, kakor naš pesnik g. Fran Cegnar, Ščitimir Vilhar, zdaj v Prezidu, Fran Lego, zdaj v Pragi in še več drugih; nadejati se je, da slavnost počestitlata se svojo nazočnostjo vsaj gospoda Kavčič in Vilhar. Mej nami pa še živi Nestor slovenskega gibanja v Trstu, g. Andrej Zorman, kateri je bil mej ustanovniki slovenskega društva v Trstu uže leta 1848. in leta 1861. tudi mej ustanovniki čitalnice, katere uže je oči začelka pa do danes, po uže njegovi vnuki odobrujejo. — Slavnost je torej pomenljiva in se gotovo tudi lepo izvrši v sedanjih prekrasnih prostorih čitalnice, — kateri bodo v ta namen lepo okrašeni. Ker je 25 letnica čitalnice tržaške za nas tržaške Slovence po nekakem narodni praznik, zato naš list v soboto izide v praznični obliki.

Razpisane službe. Na c. k. učiteljski v Kopru se otlasti pričelkom šolskega leta 1886/87 dve začasni službi glavnih učiteljev, in sicer ena začasna služba za zemljezanstvo in zgodovino z slovenskim učnim jezikom in za slovenski jezik; ena začasna služba za matematiko, naravoslovje s hrvatskim učnim jezikom. Prosilci, kateri bodo uživali plačo stalnih učiteljev, imajo vložiti svoje prošnje do 15. junija pri c. k. deželnem šolskem svetu za Istro v Trstu. Prednost imajo oni prosilci, ki dokažejo, da morejo tudi v nemškem jeziku poučevati. — Na ženskem c. k. učiteljski v Gorici razpisana je služba enega učtelja.

Razpis učiteljskih služb. 1. učitelja-voditelja dvorazrednic v Kamenjah in v Križu; 2. učitelja-voditelja enorazrednic v Lig, Kulu, Kozani; 3. učitelja v Kanatu. Dohodki vseh služb so 3. plačilne vrste poleg dež. š. postav 10. marca 1870 in 4. marca 1879. Prošnje s postavitnimi spričevali sposobnosti in za zvanje tu li s spričevali c. k. okrajnega zdravnika, je vložiti do 31. julija t. l. po predstavljenih oblastojah.

Razpisani službi Služba davkopskega kontrolorja X. razreda in služba pristava XI. razreda za okrožje primorskega finančnega vodstva. Prošnje se imajo vložiti v štirih tednih in dokazati je znanje deželnih jezikov.

Kaj še nauka tržaškim občinskim svetovalcem? V tolažbo onim, ki imajo slabo navado pušiti, izrekli so se nekateri zdravniki, da je tobak nekaterim osebam koristen in osobito da regulira ideje, radi česa ga je priporočati filosofom in učenjakom, ki globoko misle, da z njegovim dimom misli po možjanih urede. V nekem zboru higijenov v Parizu se je določilo lansko leto, da je tobak za noslanje tudi koristen, da razvedri um in misli, v času pa ko se tobak v nos tlači, dotični človek lahko misli, kako koristna bo ta ali onastvar, ki jo z ne. Naslanjajoč se na zaključke tega higijeničnega zbora, zaukazalo je mestno starešinstvo v Hamburgu na Nemškem, naj se za mestno zbornico preskrbi velika tabačnica, polna duhana, iz katere bodo mestni svetovalci zajemali prežeh, tlačili jih v nos, in s tem si um in misli vedrili sebi in Hamburgskemu mestu na korist. Taka tabačnica podajala bi se po naših mestih izvršno tudi našim liberalnim mestnim očetom,

da bi jim um nekoliko razvedrila in jim oživela vsaj nekoliko one nesrečne zagrizlosti, ko bodo potresovali kako prajšno slovenskih prebivalcev, zateve v vodi ali česa drugzega, kar bi tržaškemu prebivalstvu res v prid bilo. Enako sredstvo podajalo bi se gotovo onim mestnim svetovalcem, ki ne kličejo več sv. duha, da jim razsvetli in razvedri um, kakor očetu Mojzesu in kakemu družemu Abrahamoviču, ki v mestnej kolibi čepa.

Zdravniško preiskovanje lađu. Trgovinsko ministerstvo je po brzojavnem potu ukazalo, da se imajo vsi parniki in druge ladje, ki vozijo popotnike, pred odhodom od Trsta zdravniško preiskati, in da se imajo popotniki, na katerih bi se pokazala znamenja kolere, od vožnje izključiti; dalje se kapitanom pod lastno odgovornostjo naroča, da se imajo zdravstveni predpisi, posebno tisti, ki zadevajo snago in razkuževanje pred odhodom in na poti, vestno spoľnovati.

Deželni zdravstveni svet v Trstu. Za prihodnja tri leta, in sicer do konca meseca aprila 1889 so bili v deželni zdravstveni svet imenovani: dr. Ivan Bossi, vodja mestne bolnišnice v Pulji, dr. Josip Brettauer, primarni zdravnik mestne bolnišnice v Trstu, dr. Vinc. Giaga, tržaški protifizič, dr. Aron Luzzatto, goriški protifizič, dr. Aleks. Manusci, primarni zdravnik bolnišnišnice v Trstu, in dr. Ezidij Welponer c. kr. profesor za biologijo v Trstu.

Pogodba z Lloydom. Ta teden so se začeli v ministerstvu zunanjih zadev pogovori zastopnikov obeh vlad in ministerstva zunanjih zadev potaljšanja pogodbe z avstrijsko-ogerskim Lloydom. Ti dogovori imajo namen, določiti pogoje, pod katerimi naj se pogodba z Lloydom ponovi.

Nova Opatija v sistijanskem zalivu. 18. t. m. je prišel komercijelni vodja južne železnice Karol pl. Packenyi v spremstvu z baronom Henrikom Murgurjo in nekim uradnikom južne železnice v Sistijan ter pregledal krasni ondetni kraj in morska tla. Kraj se je gospodom jako prikupil in vsi hvallili izvršno vodo, ki v dveh studencih izvira blizu morskoga brega ter priznati, da je ta kraj posebno ugoden za morske kopelji. — Mi temu pristavljamo, da je državni naš poslanec gosp. Nabergoj, prvi opozoril vodjo južne železnice na ta kraj. Njemu bo tedaj pristoval prva zaslug, ako se kopelji napravijo.

Krajna železnica Trst-Gorica-Vipava. Društvo za zgradbo te železnice je dobilo krepko podporo v The City of London Contract Corporation Limited v Londonu, ki se je 16 aprila t. l. zavezalo, da prikaži denar za zgradbo vsega železniškega načrta; toda pod nekimi pogoji. Stala bi vsa zgradba okoli šest milijonov gold. — Društvo se je toraj obrnola na trgovinsko ministerstvo s prošnjo, naj država prevzame za 2 milijona gl. delnic, in ker se je omenjeno londonsko društvo zavezalo le do konca julija t. l. naj se dotična zakonska osnova predloži državnemu zboru še v tem zasedanju. Ako pa to ne bi več mogoče bilo, naj ministerstvo izjavi, da to osnovo predloži pozneje obema hišama državnega zbora.

Obdobje podružnice sv. Cirila in Metoda je imel včeraj sejo in sklenol, da pošlje, ako le mogoče, svojega zastopnika na glavni občni zbor društva v Ljubljino 5. julija, ako pa mu to ne bude mogoče, pooblastil bode odbor gosp. Ivana Hribarja v Ljubljani, da na zboru zastopa našo podružnico. G. L. Žvab je potem izročil gl. 290 kv. r preostanek neke zbirke in 7.16, kateri so se za društvo nabrali v pušči razpostavljenj v prostorih del. potp. društva.

Tržaške novosti:
Kolera v Trstu. V Slovenca smo čitali, da je nekdo iz Trsta v Ljubljano poročal, da se v Trstu kolera širi in da jih tukaj umira po 4 na dan za kolero. — To je gola izmišljotina, kajti razum onih treh slučajev v Trstu do danes ni umrla še nobena druga osoba za kolero. — Reči se mora celo, da je zdravstveno stanje v Trstu letošnje poletje celo razmerno ugodno. Kakor trde zdravniki, bili so oni 3 slučajni kolera sporadični; in nekateri, celo trde, da gosa Jerala ni niti umrla za pravo kolero. — Kar je letos v Trstu jako razširjeno, to je tubid mejetoci, na stotine otrok leži uže več časa bolnih na postelji in c. k. nemška ljudska šola je zadržala zaradi te boleznj celo zapreti nekaterih razredov.

Druga nesreča se letošnje nenavadno mnoge. at v Trstu ponavlja, to je, mnogo ljudi je to poletje zblaznelo. skoro vsak dan se sliši o kakem novem slučaju, posebno mej nizkimi stanov.

V petek je nek trgovec Hens l iz Milana zbolel v hotelu de la Ville. Oblestil so ga v bolnico za bolne po kolero; ai uprta je, da ozdravi, ker je dobil le močno drozgo, najbrže prouzročeno po p. v, katererega je pil Nabrežini. Iz zdravstvenih obzirov so prepovedani tudi vsi nedeljski pomorski izleti iz Trsta v Istro. Sploh se v Trstu še precej dobro pazi; ali na italijanskej meji je nekola premalo paznosti.

Kolera. Karl Brandt v svojej knjigi: „Homöopathisches Gesandheits-Buch“, priporoča temu, kdor se hoče pred kolero

obvarovati tako le ravnanje: Ko oboli kdo za kolero v kraju, ulici ali hiši, kjer živiš, obuj brez obzira ali je poltje ali gorko obnebe, koj volnene nogavice in v vsako nogavico vsuj pol žlice žveplene prahe (Schwefelpulver) kojeja v tlobiš v vsaki lekarni pod imenom žvepleni cvet ali mlako (Schwefelblüthe, Schwefelmilch), izven tega se moraš varovat prehlajenj; ne premenjaj svojega dožanjeneja načina žitja; ne izidi s praznim želodcem in ne povziji kislih ječ. To pomaga protikoleri. Klor se tega ukaza natančno drži za kolero ne zbolja. — Tako omenjena praktični homeopatični zdravnik. Sicer je pa vsakemu priporočati, da se zadržuje je li ki bi mu drisko prouzročile, kakor kažeja t. dr. Če pa kdo zbolil, menda je najboljše, da se zdravi z onimi pomočki, koje je sam ali njegovi bližnji za vspešne v drugih prilikah spoznal, kajti znanstveno določenega in gotovo uspešnega sredstva proti tej bolezni ni še iznajdenega. Bolj ozdravi napadenega človeka narava sama, nego vsa zdravniška sredstva. Ni se je torej treba bati, kajti morja vendar ni tako strašna, kakor jo opisujejo; tudi hudič ni morda tako črn, kakor ga nekateri opisujejo.

Mestni magistrat tudi skrbi za obrambo pred kolero, zankazuje razkuževanje in p opoveduje prodajanje škodljivih jedi in sadja. Vse pa le za meščane, okoličani niso vredni skrbi magistrata. Božja previdnost pa jih vsejeto brani in jih boje tudi v bodoče.

Procesija Sv. Ršnjega Telesase bode vršila jutri, pri lepem vremenu po navadnih ulicah, ako pa bode dež, pa v stolnj. c. k. v.

Umor. — Voznika, 21. letnega Vincenca Blincuzzi so našli v četrtek ponoči mrtvega v ulici Conti. Dva njegova znanca, 19 letni kovč Polikarp Vendramin iz Trsta in 18 letni slikar Albert Varisco, katera sta uže oba pod ključem, sta ga nekda s kamenjem lučala in tako nesrečno zadela, da je umrl. — Pravijo, da je on prvi napadel z nožem oba omenjena, in da so bili vsi trije pijani.

Nesreča. 54 letno gospo Margareto Goitig je v petek na ulici zadel mrtud in je precej umrla. 50 letnega mizarja Franca Poh je isti dan na ulici božjast zlomila; odpeljali so ga na dom. — 19. letni duinar Matej Bidoli iz Vidma je znorel, policija ga je prišla na lesnem trgu razsajajočega ter odpeljala v norišnico.

Tepež in nož. P. o. š. nedeljo so se tako pretepati v Trstu, da so bili ranjeni ti le ljudje: 24 letna Roza D. v ulici delle Acque, 23 letni ribič Josip Mesner, naravno ranjen, 34 letni fakir Viktor W., krojač Andrej U., potem je bil s kamenjem ranjen v glavi 11 letni France Prelec. Tepež in nož v Trstu največ napreduje.

Pijanost prava nesreča. V ulici S. Francesca so našli nekoga še mladega voznika močno pijanega, pustil si so ga v nekeje veži da se strezne; ali ko se je strelno se ni mogel več ganiti; odpeljati so ga morali v bolnico. Oj pijanci!

Policijsko. V nekeje hiši pri Sv. Jakupu in v ulici Guiccerca so te dni pokradli neznan tatovi, kar so ravno mogli. Zirač ponočnega razsajanja so zaprli te dni 5 ali 6 lju l, rokodelcev; zaprli so tu i nekega vazabunda iz Devina, drugzega iz Komna, tretjega iz Lokve; same mlade postopač in še neko uže 30 letno usmiljeno iz Ljubljane, po imenu France Z.

Veselo in žalostno stvar iz Istre. V Pazinu so se vršile te dni volitve v mestni zastop, strmi svet izastop lahonskega gnezda, kder se je porodilo lahonsko politično društvo, je denes hrvatski. — Volilni boj je bil hud; karjeli so napeli vse svoje moči, k ljubu temu so pri volitvah odločni Hrvate zmazali v tretjem volilnem razredu z 151 proti 47 glasovi in v drugem z 62 proti 24, to je lepa zmaga. Ker je bila zmaga tako silajna, in ker so Hrvate pravili ljudje, so prvi razred radi pripustili Italijanom. No zdaj pa naj Lahoni v svet trobijo, da je Istra italijanska zemlja! Zmagali so gimnazijo, garnizijo itd. ti čudni Lahonci i, zdaj pa so zgubili še mestno hišo!

Sava Pazinskim Hrvatom! — V Tinjano je v nedeljo strela uharila v cerkev prav ko je blizo 1000 ljudi bilo v njej pri Sv. maši; mnogo ljudi je strela omamila, ali k sebi so prišli vsi in nobeden ni ostal mrtev. Strašno je bilo nekda gledati ta prizor. — Ali Bog je Tinjance obvaroval vsake nesreče. — Toča je v Istri te dni v mnogih krajih veliko šole napravila.

Toča pobila je več občin v Istri, posebno pa Druguč tako silno, da so vsi pridniki un čenl, drevje pa kar golo. — Na hinkošino nedeljo pa je toča okolo Slovenske Blatice napravila znatno škoto. Tudi na Gorenjskem je nekta v mnogih krajih te dni toča padala in mnogo škode napravila; toče je moralo te dni mnogo pasti, tu v Trstu imamo uže 3 mrzle večere in tudi poinevu piše mrzel veter.

Iz Breginja 17. junja nam javijo: Z veseljem moramo objaviti, da na preilog tukajšnega župana, gosp. Kadenara, je bil dne 10. junja t. l. blagorodni gospod Schaffnhauser, c. kr. glavar v Tolminu, o t tukajšnega starešinstva za častnega občinarja izvoljen, zaradi obilih svojih zaslug za to občino.

Prodaja svilnatih mešičkov v Gorici gre letos boljše, nego lansko leto, ker je nekda našlo nekaj tujih konkurentov. Plačuje se nekda lepa rumena tomača galeta po f. 2 do 2.15, japonska pa po f. 1.40 do 1.60.

Na Ljubljanskem barji so imeli te dni veliko povodenj, ki je storila škodo do blizo 100 000 gl.

Velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda bo v Ljubljani na branik t. m. dveh njenih patronov 5. julija t. l. Ob desetih dopoldne bo v cerkvi Svca Jezusovega v Ljubljani v kapelci, sv. Cirilu in Metodu posvečeni, slovesna sv. maša. Potem bo ob enajstih zborovanje v čitalnici. — Dnevni red: 1. Poročilo osnovnega odbora o sedanjem družbenem stanju; 2. račun o prejetih dohodih; 3. volitev družbenega vodstva, nadzornišva in razsodnišva ter 4. razgovor o posrružničnih navstih. — Vabijo se toraj vsi, ki imajo na veliki skupščini posvetovalno in glasovalno pravico, to so pokrovitelji, zastopniki o t družnic in uije družbenega vodstva, za zdaj osnovanega odbora, k obilni udeležbi. Podružnični zastopniki smejo tudi namesto sebe pooblaščenca izmed družbenikov poslati. Ob enem se ustanovljene podružnice opominjajo, če katera nema stanovitnega (lektivnega) načelnišva, da ga nemuoma izvoli ter si potem tudi zastopnika za veliko skupščino izbere ter oboje precej društvenemu vodstvu (osnovnemu odboru) v Ljubljani naznani. Na vsakih 50 družbenikov je 1 zastopnik.

Osnovni odbor družbe sv. Cirila in Metoda.

Nekatere naše gg. naročnike tudi denes opozorujemo na ruleca liste, katere bodo prišli in na katerih je zapisano, koliko imajo še plačiti do konca t. m. ali do sklepa prvega semestra. Priporočamo omenjenim gospodom, da nam denar pošljejo prej ko prej.

„Wiljem Tell“ po našem pisniku Francu Cagnarju preveden in na novo popravljen, dobija se v našej tiskarni vezan v lepo knjigo. — Knjiga stane 50 soldov, za preprodajalec pa le 40 soldov.

Letina v severnih američanskih državah se je prav dobro obnesla. Pšenice je neki toliko, da je šš ukoli toliko ni bilo.

Zavarovanje otrok v Genovi na Švicarskem se je pred desetimi leti ustanovila družba za vzajemno zavarovanje otrok v primerljaj smrti njihovega hranitelja. Obiteljski očetje plačujejo donesek 50 cent. (24 kr.) vsak mesec za vsacega otroka; smejo pa tudi dvakratno ali trikratno zavarovanje plačevati. Če umre oče ali mati, dobiva vsak otrok 15 frankov na mesec za najmanjšo zavarovalno do spolnjenega se letnajstega leta. Društvo ima uže trdno podlogo, njegovo premoženje znaši uže 57.000 frankov ter se je poleg zavarovaline nabralo tudi iz čistih dohodkov veselice, loterij itd. Storilo je mnogim obiteljem uže veliko dobrega.

Demantov se je iz Kaptovna v zadnjih 10 letih izvozilo za 300 milijonov gold. v vrednosti in izvoznja vsako leto raste.

Grda zarota. Nek gimnazijalni profesor ni mogel v šoli pravega reda vzdrževati, vsak dan se je zgojilo kaj posebnega in učenci so počenjali, kakor bi trd Slovenec rekel, vsega vraga. Profesor se je tega tako privadil, da se nič več ni tegotil, mislil je, da drugače ne more biti. Nečaga dne pa so s učenci dogovorili, da se naloge za drugi dan vsi prav dčbro nauče in da bodo mej potukom popolnoma mirni. Dogovorjeno, storjeno. Ko je drugi dan profesor stopil v šolo, bilo je tiho, kakov v grobu. Ves začuden se profesor po šoli ozre. Stopi k stolici i položi knjige nanjo. Poduk se prične, vsi vprašani odgovarjajo izvršno, živj v profesorjevih rokah se začne tresiti; vse je tiho in vsak odgovarja izvršno. Ztaj se strese profesor po vsem životu, vžr knjigo iz roke ter na ves glas zakriči: »Tega ne strpim, to je grda zarota.«

Gospodarske in trgovinske stvari.
Poduk

kako ravnati, da se trte obvarujejo poškodovanj po strupeni rosi ali Peronospori.)
C. kr. kmet. društvo goriško spoznava za potrebno, objaviti naslednji poduk, kako naj se po poglavitnih dveh načinih poskuša preguati nova trtna bolezen.

1. Kako je ravnati z beležem (rastopljenim apnom).

V ednem hektolitr vode naj se razstopi 3 kilogr. živega apna.

Namesto živega apna rabi se tudi lahko ugašeno, dobro ohranjeno, kakoršno napravljajo zidarji. Tega ugašenega apna

1) Ta poduk je sestavljen po naročilu glavnega odbora goriškega c. kr. kmetijskega društva posebnj ošek, kateremu je predsedoval društveni predsednik, nj. eks. gosp. Fr. grof. Coronini, in kojemu so udeje gg. Iv. Bolle, vodja c. kr. poskuš vališča za svilorojo in vinarstvo v Gorici in društveni podpredsednik, vitez E. Giordano, ravnatelj ital. oddelka deželne kmetijske šole in vitez A. Dr. Levi, ud glavnega odbora c. kr. kmetijskega društva.

